

VÝSLEDKY PROJEKTU (2010 – 2015)

Zriadenie centra excelentnosti výskumu, ochrany a prezentácie kultúrneho a vedeckého dedičstva

Zriadenie centra excelentnosti výskumu, ochrany a prezentácie kultúrneho a vedeckého dedičstva bolo zamerané na vypracovanie dokumentov potrebných na zriadenie Centra, jeho organizačné zabezpečenie a vytvorenie systému fungovania v štruktúre pracovísk Žilinskej univerzity. V čase riešenia projektu sa hľadali optimálne možnosti fungovania a centra na Žilinskej

univerzite. V prvom kroku bola oficiálne vytvorená nová *organizačná zložka* „Národné centrum excelentnosti výskumu, ochrany a prezentácie kultúrneho a vedeckého dedičstva Slovenska“ a začlenená do existujúcej organizačnej štruktúry. Pre centrum sme navrhli a prijali akronym *CEPS* s *vlastným logom*.

V súlade so stratégiou Žilinskej univerzity vo vzťahu k pôsobeniu centier excelentnosti na univerzite sme vytvorili *administratívne a personálne podmienky* na fungovanie CEPS ako *samostatného pracoviska na úrovni katedry* na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity. V rámci aktivity boli pripravené *základné materiály* nevyhnutné na konštituovanie CEPS. Všetky potrebné materiály schválilo vedenie Fakulty humanitných vied a akademický senát Fakulty humanitných vied (FHV). Konkrétne bol pripravený a schválený na úrovni FHV *štatút CEPS, organizačný poriadok CEPS, zriadenie vedeckej rady CEPS*. V rámci aktivity sa operatívne riešili otázky *spolupráce s partnerom* projektu - Slovenskou národnou knižnicou v Martine prostredníctvom informovania vedenia Žilinskej univerzity a rokovania medzi zástupcami FHV a ŽU s vedením Slovenskej národnej knižnice. Na úrovni univerzity sa po dodaní a inštalácií skenerov a vybudovania dátového centra pokrývajú náklady na energie z rozpočtu univerzity. Otvorená je otázka financovania CEPS po ukončení projektu, teda po 31. auguste 2014, pokiaľ ide o mzdové náklady, servis, licencie, údržbu, prevádzku, investičné náklady v čase udržateľnosti projektu. V súvislosti so zriadením CEPS a vedeckým program CEPS boli vypísané a zverejnené témy doktorandského štúdia zamerané na vecné zameranie CEPS (digitalizácia a ochrana písomného dedičstva, univerzitný Digitálny repozit). Témam CEPS sa venovali a venuje v rámci doktorandského štúdia *13 doktorandov*. Praktickým výstupom v aktivite bolo zriadenie *Digitalizačného centra CEPS* v priestoroch Akademickej knižnice Žilinskej univerzity. V rokoch 2013, 2014 sa doladila infraštruktúra, pripravovali sa technické, organizačné a personálne podmienky na prevádzku digitalizačného pracoviska. Vyriešili sa technické otázky automatického prenosu digitálneho obsahu do digitálneho repozitu (dátového centra), začali sa *experimenty* s automatickým workflow (skenovanie, archivovanie dát, transfer dát, úprava obrazu, optické rozlišovanie písma, uchovávanie digitálneho obsahu, zverejňovanie digitálneho obsahu v softvéri Mediainfo a FEZ FEDORA. Naskenovaných bolo cca 1000 kníh a niekoľko tisíc iných objektov, ktoré sa postupne spracúvajú a vyhodnocujú. V roku 2014 sme v rámci aktivity vykonali potrebné organizačné kroky, ktorých cieľom je koncentrovať prevádzkovú časť CEPS do nových priestorov v hlavnej budove univerzity (digitalizačné centrum a laboratóriá) tak, aby CEPS mohol poskytovať služby univerzitného digitálneho repozitu (digitálne zdroje pre študentov a vedeckopedagogických zamestnancov univerzity) v chránenej sieti ŽU. V rámci aktivity bol vytvorený prístup k informačným zdrojom projektov EU za účelom preberania najlepších postupov (best practices). Konkrétne išlo o sledovanie a aplikáciu štandardných riešení, ktoré sa v oblasti digitalizácie a konzervovania uplatňujú v európskom systéme Europeana ako aj v projektoch konzervovania (Švajčiarska národná knižnica, WIMIS). Organizačne vzniklo na Žilinskej univerzite

unikátne pracovisko orientované na výskum, vývoj, vzdelávanie a inováciu v oblasti výskumu, ochrany a prezentácie písomného kultúrneho a vedeckého dedičstva Slovenska, ktoré je unikátne nielen v Žilinskom samosprávnom kraji, ale aj v rámci celého Slovenska. Boli vytvorené legislatívne podmienky pre činnosť Centra, vybudované prepojenie s podobnými aktivitami v EU a vyriešené základné kompetenčné otázky. Na platforme CEPS sa sformovali priority ďalšieho výskumného a vzdelávacieho smerovania nielen CEPS ale aj časti výskumných aktivít FHV v budúcich rokoch, a to v nadväznosti na stratégiu dlhodobého rozvoja žilinskej univerzity v rokoch 2014-2020 ako aj priority výskumu na národnej a európskej úrovni. Priority výskumu vyplývajúce z aktivít CEPS sa premietli aj do stratégie rozvoja univerzity:

(https://www.uniza.sk/document/DZ_2014_2020_7_1_2014.pdf), a to najmä s. 8 (digitalizácia) s. 10 (mediatéka, kreatívny priemysel).

V rámci projektu bolo vybudované Centrum excelentnosti (CEPS), ktoré svojimi hlavnými výstupmi v posilňuje ľudské zdroje a technickú infraštruktúru výskumu a vývoja a napĺňa hlavné priority štátnej vednej a technickej politiky. Okrem samotného vybudovania Centra vznikli unikátne výstupy základného výskumu v nasledovných oblastiach:

- Tvorba, spracovanie, uchovávanie a sprístupňovanie digitálneho kultúrneho a vedeckého obsahu v oblasti vzdelávania
- Výskum v oblasti reštaurovania, konzervovania a ochrany predmetov kultúrneho dedičstva
- Základný výskum historických knižných dokumentov a fondov

Realizácia predkladaného projektu umožnila zvýšenie potenciálu základného ale aj aplikovaného výskumu a vývoja v Slovenskej republike vo vednom odbore *knižničná a informačná veda* a v študijnom programe *knižničné a informačné štúdia* (odbor Mediamatika a kultúrne dedičstvo), s dosahom aj na vzdelávacie inštitúcie ako aj strategické priemyselné odvetvia (kreatívny priemysel), pričom ako kľúčové z pohľadu témy výskumu predkladaného projektu považujeme väzbu na výstupy projektu OPIS, európsku digitálnu knižnicu EUROPEANA, projekt UNESCO „Pamäť sveta“. Na regionálnej úrovni projekt umožní potenciálnym záujemcom využívať unikátne digitalizačné technológie, skenery a prezentačné technológie a know-how v relevantnej oblasti.

Realizácia predkladaného projektu:

- v *inštitucionálnej* rovine umožnila modernizáciu jednotlivých výskumných sekcií centra excelentnosti.
- v *projektovej* rovine prostredníctvom skvalitnenia prístrojovej infraštruktúry pracoviska umožnila realizovať kvalitnejší výskum v rámci už bežiacich projektov, umožní lepšiu spoluprácu s praxou a taktiež sa zapájať v budúcnosti do excelentných výskumných projektov pre prax,
- v *diseminačnej* rovine a v oblasti hodnoty centra pre spoločnosť umožňuje projekt výrazné skvalitnenie vzdelávacieho procesu v oblasti pôsobnosti centra, ako aj skvalitnenie ľudských zdrojov.

Tvorba stratégie dlhodobej udržateľnosti centra, koordinácia aktivít, diseminácia výsledkov výskumu

Cieľom aktivity bolo vytvoriť dlhodobý strategický výskumný plán Centra, vytvoriť model dlhodobej udržateľnosti Centra, definovanie zásady prevádzkovania centra, techniky zdieľania informácií a šírenia výsledkov Centra. Ďalším cieľom bolo popularizovať vedu medzi študentmi ŽU a skvalitniť a rozšíriť spektrum spôsobov vzdelávania mladých vedeckých pracovníkov v doktorandskom štúdiu i čerstvo skončených doktorandov.

Plánovanými výstupmi boli:

1. Dokument o dlhodobých cieľoch Centra (stratégia rozvoja Centra) s ohľadom na vedecké výstupy, regionálne a medzinárodné spolupráce a výstupy do praxe.
2. Postup pre šírenie poznatkov a pre popularizáciu vedeckých výstupov v informačných médiách.
3. Dokument o vzdelávaní a výchove mladých vedeckých pracovníkov a odborníkov pre prax v Centre.
4. Model dlhodobej udržateľnosti Centra.

Kľúčovou činnosťou v tejto aktivite bolo vypracovanie stratégie dlhodobej udržateľnosti Centra. Východiskami pri tvorbe stratégie boli:

- požiadavky na dlhodobú udržateľnosť, vyplývajúce zo zmluvy o projekte,
- prieskum potrieb, ktoré by centrum mohlo uspokojiť,
- Analýza priorit EU pre nové programovacie obdobie v oblasti výskumu.

Dosiahnuté výsledky:

1. Stratégia dlhodobej udržateľnosti
2. Štatút Centra
3. Organizačný poriadok Centra
4. Stratégia vzdelávania a výchovy mladých vedeckých pracovníkov a odborníkov pre prax v Centre
5. Model dlhodobej udržateľnosti Centra

Pre šírenie a propagáciu vedeckých výsledkov centra bol vypracovaný vnútorný predpis, v ktorom je definovaný postup pri prezentácii výsledkov na konferenciách a ich publikovaní v odborných časopisoch. S predpisom boli oboznámení interní pracovníci Centra i jeho externí spolupracovníci. V spolupráci s vedením katedry Mediamatiky a kultúrneho dedičstva ŽU bol vypracovaný plán vedeckej prípravy doktorandov pokrývajúci i praktickú participáciu doktorandov na prácach v Centre.

Obstaranie, inštalácia a uvedenie do prevádzky prístrojového vybavenia centra

Hlavným cieľom aktivity bolo dobudovať prístrojové vybavenie centra excelentnosti pre zamýšľaný výskum a zefektívnenie

vedecko-vzdelávacích činností. Aktivita bola realizovaná tak, aby funkčne podporila vedeckú existenciu a ďalší rozvoj centra tak, aby bolo dôstojným partnerom pre špičkové tímy a výskumné centrá podobného zamerania v zahraničí a prostredníctvom modernej infraštruktúry mohlo poskytovať vysoko cenené a hodnotené výsledky špičkového základného výskumu. Tým bude počas doby udržateľnosti projektu, i v ďalšej budúcnosti, umožnená efektívnejšia participáciu centra aj na medzinárodných výskumných aktivitách a projektoch.

Hlavným vstupom tejto aktivity projektu bola existujúca hmotná, technická a prístrojová infraštruktúra žiadateľa a partnerov a kvalifikovaná práca skúseného projektového tímu.

Kľúčovou činnosťou tejto aktivity bolo obstaranie, inštalovanie a uvedenie do prevádzky prístrojového vybavenia v rozsahu nevyhnutnom na realizáciu výskumných aktivít projektu.

V rámci realizácie tejto aktivity sa prejavilo jedno podstatné riziko úspešnej realizácie projektových aktivít v podmienkach súčasne platnej legislatívy SR. Napĺňanie cieľov projektu podstatne ohrozili problémy spojené s procesmi verejného obstarávania v podmienkach VŠ. Vzniknuté problémy mali za následok podstatný časový sklz v realizácii a napĺňaní cieľov aktivity 2.1, čo sa prejavilo aj v procese realizácie ďalších nadväzujúcich aktivít projektu. Vzniknutá situácia si vyžiadala predĺženie doby realizácie projektu o jeden kalendárny rok.

Zakúpené unikátne prístrojové vybavenie bolo využité najmä na vybavenie laboratórií a výskumných súčastí centra, ktorými sú:

- Kolaboratórium,
- Laboratórium výskumu techník ochrany predmetov kultúrneho a vedeckého dedičstva,
- Laboratórium výskumu techník reštaurovania predmetov kultúrneho a vedeckého dedičstva,
- Laboratórium bibliografických výskumov,
- Laboratórium výskumu techník prezentácie predmetov kultúrneho a vedeckého dedičstva,
- Laboratórium výskumu techník dlhodobého uchovania a sprístupňovania predmetov kultúrneho a vedeckého dedičstva.

Prístroje a zariadenia využívajú a budú využívať:

- výskumní a pedagogickí pracovníci fakulty na vedeckovýskumnú činnosť,
- študenti univerzity vo všetkých troch stupňoch akreditovaných študijných programov,
- účastníci kurzov a školení akreditovaných MŠ SR podľa zákona č. 567/2001 Z.z o ďalšom vzdelávaní.

Vybudovaná infraštruktúra bola využitá pri pokračovaní projektu „Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špeciálnych knižníc vrátane ich modernizácie.“, pri realizácii projektov

„Knižnično-informačný systém tretej generácie (KIS3G)“ a „Slovenská digitálna knižnica“. Vybudovaná infraštruktúra umožnila, na kvalitatívne vyššej úrovni nadviazať na projekty VEGA, KEGA a ESF, riešené v minulých rokoch (VEGA: „Výskum metód dokumentovania kultúrneho dedičstva, jeho sprístupňovania prostredníctvom IKT a dlhodobej archivácie digitálnych záznamov o ňom“, 2006 - 2008, „Príprava učebných textov pre e-vzdelávanie“, ESF: „Adaptácia prípravy študentov učiteľstva na podmienky informačnej spoločnosti, 2006 - 2008“ a „Študijné programy „Mediamatika a kultúrne dedičstvo“ vysokoškolského vzdelávania pre európsky trh práce.“

Vybudovaná infraštruktúra je predpokladom pre úspešnú realizáciu v súčasnosti riešeného projektu „Kvalitné vzdelávanie s

podporou inovatívnych foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej spolupráce - úspešný absolvent pre potreby

praxe“ (projekt OP Vzdelávanie, ITMS 26110230090), a to prioritne v rámci aktivity 1.1

Koncepcia tvorby, vydávania a sprístupňovania elektronickej študijnej literatúry - E - knihy“, rovnako aj pre riešenie projektu VEGA - Výskum katalógov

historických knižníc ako fenoménu kultúrneho dedičstva Slovenska a Slovákov.

V roku 2011 bol v rámci napĺňania cieľov projektu podaný projekt v rámci interného grantového systému Slezskej univerzity

v Opavé pod názvom Platforma výskumné spolupráce v akademické sítí pro oblast digitalizace písemného kulturního dědictví.

V akademickom roku 2013/14 v priestoroch vybudovaného centra prebiehala výučba povinných i povinne voliteľných predmetov a odborná prax študentov 1., 2. a 3. stupňa vysokoškolského štúdia v študijnom odbore knižnično-informačné štúdiá, v študijnom programe mediamatika a kultúrne dedičstvo. Dobudovaním potrebného prístrojového vybavenia vytvorilo centrum priestor pre zlepšenie:

- vedomostného potenciálu organizácie žiadateľa a jeho partnerov inkorporáciou modernej prístrojovej techniky do tradičnej výučby, seminárov, kurzov, letných škôl a pod.
- mobility študentov a vedeckých pracovníkov,
- podmienok pre prijatie zahraničných študentov a výskumníkov v rámci mobilít a stáží
- možností expertíznej a poradenskej činnosti
- prípravy domácej odbornej literatúry.

Realizácia aktivity prispela k eliminácii zaostávania v prístrojovom vybavení organizácie žiadateľa a jeho partnera za ostatnými krajinami EU a zvýšenie ich konkurencieschopnosti v získavaní zahraničných grantov a medzinárodnú spoluprácu.

Splnenie cieľa aktivity zlepšilo:

- kvalitu vedeckých a výskumných pracovísk,
- možnosti realizovať najnáročnejšie výskumy,
- využitie prístrojovej techniky a umožní komplexné riešenie problémov praxe,
- spoluprácu pri výchove mladých odborníkov,
- zapájanie pracovníkov centra do medzinárodnej spolupráce.

Výsledkom tejto aktivity je centrum excelentnosti vybavené prvotriednou technickou infraštruktúrou na úrovni EU, čo v

konečnom dôsledku umožní počas doby udržateľnosti projektu, i v ďalšej budúcnosti:

- zvýšiť kvalitu výsledkov výskumných aktivít,
- zvýšiť podiel získaných zahraničných grantov a tým aj objem finančných prostriedkov na výskum z nedotačných prostriedkov (predpokladaný nárast o 15%),
- zvýšiť záujem študentov o príbuzné študijné programy o cca 20%,
- zvýšiť mobilitu študentov a vedeckých a pedagogických pracovníkov univerzity (odhad 20%),
- podstatne zjednodušiť prienik do medzinárodných vedeckých projektov, znížiť odliv mladých vedcov zo Slovenska, ktorí často opúšťajú domáce pracoviská pre ich zastarané HW/SW vybavenie (odhad cca 15%).

Výskum a vývoj techník sprístupnenia digitálneho obsahu a techník vedeckej komunikácie

Cieľom aktivity bolo:

1. Demonštrovať potenciál novovybudovaného centra produkovať kvalitné vedecké výstupy pomocou novej a kvalitnej infraštruktúry vybudovanej v rámci navrhovaného projektu.
2. Navrhnuť a vybudovať na báze IKT platformu pre spoluprácu pracovníkov Centra a rôznych inštitúcií (najmä knižnice, múzeá, archívy, univerzity),

Plánovanými výstupmi boli:

1. Použiteľný a používateľmi overený model vo forme aplikačnej servisnej služby pre účely vzdelávania.

2. Návrh riešenia „Školskej digitálnej knižnice“ ako servisnej nadstavby Slovenskej digitálnej knižnice.
3. Workshop pre výskumných pracovníkov.
4. Workshop pre sektor vzdelávania.
5. Workshop pre súkromnú sféru.
6. Elearningový kurz zameraný na problematiku kolobolatórií.
7. Matematický model - model procesov a informačných tokov pri výskume a ochrane kultúrneho a vedeckého dedičstva.
8. Didaktika využitia kultúrneho a vedeckého dedičstva vo vzdelávaní - manuál.
9. Funkčné kolobolatórium.

Dosiahnuté výsledky:

1. Kľúčovým výsledkom aktivity je v školskej praxi overený model využívania kultúrneho, vedeckého a intelektuálneho dedičstva na účely vzdelávania pri využití najmodernejších technológií.
2. Bol vypracovaný a vedeniu univerzity prezentovaný koncept fungovania ŽU v digitálnom prostredí (zatiaľ len pre oblasť vzdelávania), ktorého súčasťou je aj návrh riešenia školskej digitálnej knižnice.
3. Ďalším dôležitým výsledkom je benchmarking existujúcich (voľných) riešení pre kolobolatóriá s prihliadnutím na špecifiká vedného odboru „Knižnično-informačná veda“. Na jeho základe bolo vybrané a experimentálne overené riešenie kolobolatória, ktoré má v budúcnosti pomôcť zvýšiť kvalitu výskumu ako v Centre tak i na katedre Mediamatiky a kultúrneho dedičstva na ŽU. V dobe udržateľnosti projektu bude kolobolatórium využívané aj ako podpora medzinárodnej spolupráce v relevantnej oblasti. Tým bol dosiahnutý plánovaný výstup č. 9.
4. V roku 2014 prebehol workshop pre pedagógov a výskumných pracovníkov zameraný na problematiku digitalizácie kultúrneho dedičstva a jeho prezentáciu.
5. Bola spracovaná (formou elearnigu) metodika využívania konceptu kolobolácie pri organizácii vedeckého výskumu. Tým bol dosiahnutý plánovaný výstup č. 6.
6. Výsledky výskumu boli prezentované na konferencii v zahraničí (Opava, konferencia „Kniha 21“). Bola vypracovaná analýza procesov pri digitalizácii a ochrane kultúrneho a vedeckého dedičstva.

Výskum v oblasti reštaurovania, konzervovania a ochrany predmetov kultúrneho dedičstva

Základnými cieľmi aktivity bolo zadefinovanie kritérií a parametrov hodnotenia stavu a stanovania prognózy životnosti predmetov kultúrneho dedičstva a návrh optimálneho spôsobu ich konzervovania a vytvorenie vzdelávacieho programu pre praktickú identifikáciu a reštaurovanie fotografií na území Slovenskej republiky.

1. V rámci zadefinovania kritérií bola pripravená modelová knižnica 20. storočia čo do reprezentatívneho výberu po jednotlivých desaťročiach. Pre definíciu podmienok sa použili výsledky predchádzajúcich aktivít, ktoré sa následne aktualizovali - analyzovaním starnutia novinového papiera v rôznych podmienkach, ako modely pre prirodzené starnutie papiera používaného pri výrobe novín od roku 1850 po súčasnosť.
2. V rámci prezentácie výsledkov na odborných konferenciách a podujatiach sú výsledky publikované v recenzovaných, nerecenzovaných, vedeckých a odborných časopisoch a zborníkoch a odprezentované prednášky.
3. Spracovanie výsledkov a skúsenosti do učebných textov predmetu Ochrana dokumentov - do učebných textov boli čiastočne implementované výsledky analýzy starnutia novinového papiera pod vplyvom svetla, teploty, výsledky starnutia fotografie

v modelových usporiadaniach, výsledky prieskumu knižničných fondov.

4. Vypracovanie centrálnej metodiky na popis fotografií – na popis raritných foriem fotografie z počiatku jej vývoja a na popis

čiernobielej fotografie sú známe viaceré metodiky. Niektoré postupy sú uvedené aj v učebných textoch. Metodika popisu a hodnotenia farebnej fotografie sme pripravili a preskúmali na zbierke diapozitívov. Pre hodnotenie farebnej fotografie sa spracúvajú výsledky namerané na modelových situáciách a pripravuje sa hodnotenie farebných zmien po určitej dobe

urýchleného, ale aj prirodzeného starnutia. Je to progresívny postup pri vytváraní prognózy starnutia a hodnotenia historickej fotografie.

5. Prenos nových poznatkov do vzdelávacieho procesu – vo vzdelávacom procese v rámci predmetu Ochrana dokumentov I,

II, III sa najnovšie poznatky získané vo svete a u nás stávajú súčasťou vyučovacieho procesu. Navyše študenti sa v rámci praktických cvičení zoznamujú s postupmi, ktoré viedli k získaniu a interpretácii výsledkov výskumu. V rámci záverečných prác sa študenti priamo podieľajú na riešení problematiky knižnično-archívnych materiálov, t. j. významnú časť výsledkov svojej práce získavajú priamo v laboratóriách a stávajú sa súčasťou výskumných tímov. To znamená, že sa priamo podieľajú na plánovaní a vyhodnocovaní meraní a riešia úplne nové problémy vyplývajúce z riešenia problematiky starnutia viacerých materiálov.

6. Prezentácia vzácných fotografických foriem - v spolupráci so Slovenským národným múzeom v Martine bola realizovaná

výstava Obrazové kultúrne dedičstvo - farebná fotografia - poznaním k záchrane, ktorá prezentuje historický pohľad, vplyv slnečného žiarenia, svetla, tepla a vlhka a farebnú fotografiu a tiež podmienky uloženia a normy (preventívnu ochranu) tejto časti kultúrneho dedičstva.

7. Ochrana farebnej fotografie - v rámci modelových usporiadaní sa analyzujú výsledky starnutia dvoch typov farebnej fotografie

v náväznosti na ich výrobcov. Modeluje sa tzv. arrheinovská kinetika farebných zmien a vplyv množstva vody vo fotografiách

na priebeh degradácie pigmentov, ktoré vytvárajú farbu fotografie. Z výsledkov meraní je snaha vytvoriť systém, vhodný na

vytváranie prognózy starnutia pre rôzne farebné fotografie tvoriace naše kultúrne dedičstvo. V rámci laboratórneho výskumu

sú použité prístroje, ktoré boli získané v rámci projektu.

Základný výskum historických knižných dokumentov a fondov

Základné ciele aktivity boli napĺňané nasledovne:

- vedecký skrining historických knižničných dokumentov a fondov riešiaci otázky ich pôvodného a súčasného výskytu, foriem

a spôsobov uloženia historického vývoja, typológie, výzdoby a fyzického stavu (v rámci tejto aktivity sú rozpracované výskumné úlohy *Modelové spracovanie historickej knižnice* – od jej očisty, elektronického spracovania až po digitalizáciu dokumentov,

sledovaním jej vzniku, vývoja i súčasnej situácie a na základe získaných skúseností z komplexného spracovania vytvoríme metodiku ako postupovať pri spracovaní

historických knižníc a ako prezentovať knižnicu v internetovom prostredí; v edičnom konaní je *katalóg tlačí 16. storočia františkánskych knižníc*, ktoré mapujú výskyt

historických knižničných dokumentov 16. storočia na Slovensku, pripravili sme vedeckú konferenciu *Európske cesty románskej knihy*, ktorá dala odpoveď na recepciu románskej literatúry na území Slovenska. Špeciálnou témou je výskum iluminovanej a kreslenej výzdoby v zbierke inkunábul

SNK a výskum historických máp vo fondoch SNK, z ktorých budú pripravené databázy a monografické reprezentatívne diela.

Taktiež sme pripravili vedeckú konferenciu Ján Jessenius - Slováci na panovníckych dvoroch, ktorá odprezentovala

popredné osobnosti pochádzajúce zo Slovenska a ich schopnosti a intelekt).

Výskum dejín kníhtlačiarkej, vydavateľsko-nakladateľskej a kníhkupeckej činnosti (patrí k najširšie koncipovaným aktivitám,

sme vykonávali základný výskum k dodnes málo preskúmanej téme kníhkupeckej činnosti na Slovensku - pripravuje sa *databázu slovenských kníhkupcov od najstarších čias do roku 1945*; a taktiež je rozpracovaných niekoľko monografických prác

Dejiny tlačiarne Jána Pavla Royera, Dejiny vydávania najvydávanejšej slovenskej knihy Cithary sanctorum, vedeckovýskumní

pracovníci projektu sa venujú spracovaniu štúdií, ktorými prezentujú vzácne knižné kultúrne dedičstvo na

odborných a vedeckých fórach doma i v zahraničí). Tieto monografické práce budú ukončené v období udržateľnosti

projektu.

- výskum patriotik - patrí medzi najnovšie témy výskumu dejín knižnej kultúry na Slovensku (v rámci nich je rozpracovaná

funkčná, no zatiaľ lokálna *databáza slovacikálnych autorov vydávajúcich svoje diela mimo územia Slovenska, databázu mimoúzemných slovacík*, aleje do edičného konania pripravená aj modelová *personálna bibliografia slovacikálnej osobnosti*

Samuela Tešedíka ml. a st., ktorí pôsobili v Slováckmi obývanom území na Dolnej zemi a mali veľký vplyv na národný, cirkevný

a hospodársky život i na Slovensku).

Všetky čiastkové výsledky aktivity boli odprezentované v odborných a vedeckých zborníkoch a časopisoch, resp. boli

riešené ako samostatné publikácie. Reprezentatívnou prácou je zborník *Základný výskum historických knižných dokumentov*

a fondov, ktorý predstavil najnovšie výskumy riešiteľov projektu v tejto oblasti.

Realizáciou projektu sa zvýšila kvalita a efektívnosť výskumu a vývoja v oblasti kultúrneho a vedeckého dedičstva, zvýšilo sa

povedomie o kultúrnom dedičstve Slovenskej republiky, vyplnili sa biele miesta v relevantnom výskume a prezentovaním získaných výsledkov boli tieto výskumy sprístupnené širokej odbornej i laickej verejnosti.

V rámci projektu biografického a genealogického výskumu osobností Slovenska jednou z kľúčových úloh bola tvorba

biografických hesiel do V. zv. Biografického lexikónu Slovenska písmená Km - L. Na tvorbe týchto hesiel sa zúčastňovali vedeckí a odborní pracovníci Národného biografického ústavu SNK. Títo pracovníci spracovali cca 200 novovytvorených biografických hesiel a zúčastňovali sa aj na redigovaní pôvodných hesiel zo Slovenského biografického slovníka. Súčasne vedeckí a odborní pracovníci riešili osobitné výskumné úlohy v oblasti základného biografického výskumu a genealógie o

osobnostiach Slovenska, ktoré svojím životom a dielom ovplyvnili dianie na Slovensku.

Venovali sa najmä výskumu osobností slovenského národného obrodenia, v rámci ktorého spracoval štúdie a príspevkov

o bernolákovských dejateľoch Jurovi Palkovičovi, Antonovi Bernolákovi a i. Sústredenú pozornosť venoval štúdiu materiálov

a spracovaniu podrobných údajov k biografii Ľudovíta Štúra, koncipovaných formou Kalendária života a diela Ľudovíta Štúra.

Súčasťou výskumu boli spracované: biografický portrét o významnom slovenskom bibliografovi Ľudovítovi Vladimírovi

Riznerovi, programový text o genéze biografického a genealogického výskumu v Slovenskej národnej knižnici a bádateľských aktivitách na pôde Národného biografického ústavu, štúdiom významných osobností slovenských dejín najmä v obrodenskom a matičnom období (z tejto oblasti boli spracované štúdie a príspevky o Jankovi Kráľovi, Samovi Chalupkovi, ako aj o viacerých dejateľov bernolákovského obdobia slovenských národných dejín), vyhľadávanie a štúdiom materiálov k rozsiahlej genealogickej práci o podnikateľskom rode Pálkovcov z Liptovského Mikuláša, výskum životopisov zabúdaných žien v slovenských dejinách (Hela Volanská, Margita Schwalbová a iné). Odborní a vedeckí pracovníci - riešitelia projektu významnou mierou prispeli k biografickému a genealogickému výskumu osobností Slovenska, ktorý sa odrazil na vysokej úrovni spracovaných biografických hesiel, publikovaných v Biografickom lexikóne Slovenska, zv. V. (Martin 2013). Okrem toho v osobitných štúdiách prispeli k osvetleniu životných osudov, účinkovania a diela významných osobností slovenských národno-kultúrnych dejín najmä v 19. storočí.

Štúdie a príspevky o týchto osobnostiach vyšli hlavne v časopise SNK Knižnica, ako aj formou separátnych bulletinov k výročiam týchto dejateľov.

Podporné aktivity

Riadenie projektu: Riadenie, kontrola, administrácia a archivácia projektu, príprava podkladov pre vypracovanie rôznych špecifikácií potrebných prechod projektu, organizácia, monitoring a vedenie pracovných porád a stretnutí, koordinácia odborných a riadiacich pracovníkov, uskutočňovanie auditov výskumných prác na strane partnera aj žiadateľa prebehli podľa určených pravidiel. K dopracovaniu zostávajú žiadosti o platbu týkajúce sa mzdových požiadaviek a finančných prostriedkov na poistenie.

Publicita a informovanosť: Príprava informatívnych článkov o priebehu projektu „Pamäť Slovenska“, prezentovanie výsledkov výskumu projektu odbornými a výskumnými pracovníkmi, členmi riešiteľského kolektívu, vydanie publikácií, štúdií a príspevkov na odborných podujatiach na Slovensku i v zahraničí, organizovanie odborných informačných seminárov a konferencií prispeli k širokej informovanosti o projekte. Realizáciou projektu sa zvýšila kvalita a efektívnosť výskumu a vývoja v oblasti kultúrneho a vedeckého dedičstva, a čo je dôležité - zvýšilo sa povedomie o kultúrnom dedičstve Slovenskej republiky.